Ч. 278 (11.239). Львів, понеділок 12. грудня 1927. Poczlowa opłata zaplacono ryczaltem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сила орґанізації.

Львів, 10. грудня 1927.

Четвергова сесія Народнього Комітету (ширшої управи Українського Національно - Демократичного Обєднання), відбута під стягом виборної акції, засвідчила єдність і суцільність та силу нашої національно-політичної організації.

В сесії — згідно з постановами Організаційного Статуту — взяли участь виключно мандатові представники організації (члени Центрального Комітету і голови та їх заступники, зглядно секретарі Повіт. Нар. Комітетів) в числі 197, заступаючи 83 повітові організації (в політичних і судових повітах). Професійно-соціяльний склад учасників відповідав понадклясовости Українського Нац.-Дем. Обєднання. В більшости переважали селяни, однак визначно була заступлена і трудова інтелігенція.

Число 197 мандатових учасників від 83 партійних орґанізацій було пречистим свідоцтвом організаційної сили Обєднання. На протязі двох літ, які ділять партію від її повстання, а вірніше кажучи — від консолідації розрізнених і розсварених національно-політичних груп відбувся величанський консолідаційний процес. Партія на протязі тих двох літ перейшла глибокий організаційний процес, без сумніву перевисшуючи організаційний рівень передвоєнної національної демократії в Галичині та перекидаючи організаційні сітки на „лівичі" північні українські землі. Процес організаційного охоплювання мас на північних землях, треба то признати, відбувається досить повільно. Але це явище є наскрізь зрозуміле, коли мати на увазі, що Обєднання є партією наскрізь самостійницькою, позбавленою якої-небудь демагогічної закраски. На північних землях партійне життя, чи радше животіння, все ще находиться в плинкому стані, хитаючись між найдивовижнішими екстремами. А Обєднання по своїй суті і природі є партією світоглядової стабілізації. І це є головною причиною, що Обєднання не могло зробити великих поступів на північних землях. Однак і на північних землях Обєднання не є організаційно слабше від якої-небудь іншої партії. Дійде воно там до такого значіння, як у Галичині, коли покінчиться підготовча освітно-культурна стадія, коли вросте національна свідомість, яка розсіє мряку — так сказатиб — партійного опортунізму, насадженого там добою евлосівщини.

Правда, і на протязі останніх двох літ Обєднання переходило „крізу", коли то в його ряди приєдналися, очевидно — по непорозумінні, деякі служиві елементи, які опісля створили твз. Українську Партію Праці. Та ця „кріза" не лише була безболісна, але навпаки вона прочистила атмосферу і причинилася до консолідації партії. Нині Обєднання є наскрізь суцільне, сконсолідоване, можна сказати навіть — добровільно змілітаризоване. Про це наглядно свідчила передвчорашня сесія.

Слідкуючи за ходом рефератів і звітів та оживленої дискусії, не помічалося найменших хитань чи сумнівів не лише в питаннях програмових але й тактичних. Народній Комітет ствердив незмінність політичного положення українського народу на протязі останнього року та підтвердив усі резолюції, приняті Народнім Зїздом в днях 19. і 20. листопада 1926 р. Майстерне під оглядом форми і змістове по суті експозе голови партії д-ра Дм. Левицького було товчком до оживленої дискусії, якої рівень був небуденно високий (годиться це сказати головно на адресу партійних діячів-селян). У всіх питаннях познaчувалася одноцілість поглядів. Не було ані одної думки, яка булаб не лише фальшивою, але хоч би сумнівною. А це доказує, що ідеольоґія Обєднання є ясна, скристалізована, цінка та що вона вповні відповідає величезній більшости нашого народу. В промовах бесідників не чутно було ні дешевеньких похвал на адресу партійного проводу, ні ще дешевшої „критики" З кожного слова била сила аргументації і вдумчивої оцінки. А провід своєю дотеперішньою працею, важкою, проваджeною серед незвичайно складних умовин, найшов найкращу оцінку у відповідальних діячів Обєднання. Бо в такій складній справі, як вибори, в такій ніжній з партійного становища квестії, як кандидатури, наділено провід і то одноголосно просто диктаторськими правами.

В тому — так сказатиб — самовідреченні Народнього Комітету в користь Центрального Комітету Обєднання і його Екзекутиви й міститься безмір довіря до проводу. Одночасно є це доказ організаційної сили Обєднання, його впливів і значіння.

Серед того замішання, серед приливів і відпливів настроєвости в інших українських партіях, єдність Обєднання та його організаційна сила є запорукою наших успіхів в актуальній тепер виборчій боротьбі. А єдність думки є передумовою єдности вчинків.

Ґрупа „Української Ниви".

Львів, 9. грудня 1927.

За кілька днів мине рік, як вийшло у Варшаві перше число великої (розміром) тижневої ґазети „Українська Нива". Політична фізіономія цієї ґазети була скрита у дуже дипльоматичній декляративній передовій статті, де говорилося про все і вся та про ніщо і де проте шило з мішка вилазило досить ясно і виразно:

„Здавалось (читаємо там в одному місці) конституція Польщі, така поступова, повинна ввести і українське населення до нормального правного життя, забезпечити йому *добробут*, дати можливість розвинутися *культурно-національним* моментам, а це, разом все, привело би до встановлення *братерських відносин між демократіями польською та українською та нормального співжиття між обидвома народами...*" Але, на жаль, — читаємо далі, справжні відносини є настільки інакші, що „*навіть у льояльно успособленої до Польщі української інтелігенції*, почала зникати остання надія на якебудь порозуміння в майбутньому".

І тому, мовляв, саме „Українська Нива" бере на себе завдання **„безсторонньо і спокійно** вияснити реальні потреби українського народу, його найбільш пекучі болячки і **шукати способів їх вигоєння"**. Цю подію наївно-гордовитий автор назвав аж „історичним моментом" даючи наприкінці своїх розпливчатих виводів вислів скромному побожному побажанню, щоби „Українська Нива" перетворилася згодом у „велику европейську ґазету". Цієї деклярації може й досить, але на ній і кінець. Поза нею „Українська Нива" майже за цілісінький рік свого істнування з подиву гідною дбайливістю виминала всяку нагоду „пустити фарбу". Шість величезних шість-шпальтових колюмн заповняла довжезними статтями і фейлетонами на кооперативні, церковні і освітні теми, безбарвними дописами з місць і рецензіями, а відсутність оригінального матеріялу безтурботливо заступала — передруками; вбивство пок. С. Петлюри і процес Шварцбарда були манною при такій посусі: не диво, що „Українська Нива" годувалася і ще годується нею аж до переситу.

Загадкове обличча цієї ґазети збільшував досить кумедний факт, що ніхто до неї не признавався і — либонь — до нині не признається. У звязку з фіґуруванням у 1. числі „У. Ниви" кількох імен та портретів членів наддніпрянської політичної еміґрації, здавалося в першій хвилині, що це орган тієї еміґрації. Однак авторитетні представники варшавського еміґрантського „Центрального Комітету", як нам відомо, рішуче заперечили, наче би Комітет мав щонебудь спільне з „У. Нивою", заявляючи одночасно, що єдиним органом, за який відповідає політ. центр наддніпрянської еміґрації, згуртованої здебільша у Польщі, це париський „Тризуб". Те саме торкається поодиноких авторів, що своїми статтями засилювали (й засилюють) „У. Ниву". Деякі з них просто впали жертвою своєї непоінформованости: що таке за зілля „У. Нива" (туди безумовно належить такий поважний громадянин, як п. Валентин Садовський, перебуваючий у Подебрадах), інші знову стоять на становищі, що вони лише „використовують трибуну" задля „популяризації корисної справи". На цьому становищі стоїть і нині нпр. відомий церковний діяч д-р Річинський із Володимира Вол., що постійно користає з услуг „У. Ниви", ба навіть на цьому становищі стоїть — бодай недавно стояв ще — автор пречисленних в „У. Ниві" статтей на кооперативні теми п. Олександер Ковалевський, директор кооперат. банку в Луцьку, якого імя найчастіше згадується у звязку з „У. Нивою". Щиро й отверто признаватися до „У. Ниви" якось видно незручно й ніхто до цього не квапиться. Одна лише особа є тут виїмком: п. Петро Певний, головний редактор „У. Ниви" й автор згаданої декляративної передовиці у її 1. числі, як взагалі „фірмова парсуна" цього органу. Але ця фірма сама собою нічого не каже. П. Певний, відомий радше яко „Петя", колишній адміністратор „Української Трибуни", потім російської варшавської „За Свободу", може й справді „ловкій челавек", може навіть з певними амбіціями редактора й політика, але він либонь єдиний, що ці амбіції бере поважно. Ясно, як день Божий, що Певний, це лише „штроман", вивіска, за якою може скриватися що угодно, — „відомий знак невідомої благодати"... Але довго відоме не могло остатися невідомим. Потреба кооперативного руху, українізація православної церкви й ремствування з приводу траґічної смерти бл. п. Симона Петлюри — це теми гарні, цікаві й корисні, але вічно і виключно про них лише писати не можна: і читачеві боком вилізе і не на те чейже правдиві видавці покликали до життя „Українську Ниву"!

Настав час і „У. Нива" „пустила фарбу". „Українська Нива" пустила врешті законспіровану **червоно-білу фарбу**, дійшовши до того календарного моменту, на який саме була створена: до **передвиборчого часу.** Нині вже ясно: „Українська Нива" була вже рік тому основана „сільними міра" для „роблення виборів" — таких виборів, які будуть по нутру видавцям. Весь попередній „просвітянський" період „У. Ниви", це був час „моральної підготовки", час „закріплювання фірми". Нині сказано вже „Петі" перестати „валяти дурачка" і взятися поважніше за діло. Він і взявся, і — звичайно — б. адміністратор „За Свободу", хоч і „ловкій челавек", у тонкій матерії пересадив сакрамент.

Ще ні одній українській ґазеті не снилося писати про вибори, як щось близьке й актуальне, а „У. Нива" вже почала цілі свої імпонуючі сторінки присвячувати цій справі, сипати анкетою і статтями, а з кожного рядка кричала тенденція, з кожної статті лізла згори наказана програма: **не допустити до створення при виборах одностайного українського фронту, розбити український виборчий терен під Польщею на територіяльні ґрупи, і via спеціяльно спрепаровані клинчі пхатя північно-українські землі, засипувані масово варшавською рептилькою, в обійми урядових наганячів.** На цю плюгаву роботу „Укр. Ниви", на її попередню хитро-мудру тактику й нинішній виборчий гармидер, звернула увагу луцька „Українська Громада" (ч. 47. з д. 20. листопада) у культурній і спокійній (занадто культурній і занадто спокійній, коли річ іде про таку нікчемність) статті п. н. „Що це має значити?". „У. Нива" відповіла вульґарною лайкою і ще дужчий взяла розгін. У 65. числі Петя Певний оголосив нове credo — виборче, — піднайшовши у питомій собі скромности такий наголовок своїм ельокубраціям: „На позір перед володимирським тризубом!" Трудно сказати, що в тій статті є; краще спитайте: чого там нема?! Очевидно, що переповідати ці нісенітниці та ще й полемізувати з ними, річ неможлива. Досить, коли скажемо, що „Петя" розглядає справу виборів „з погляду великодержавної політики, з погляду українських націоналістів"...(!!) по суті на тую „статтю" можна відповісти лише одним словом, ужитим за наголовок у ширшій, ніж годилося її давати, відповіді п. Грицька Гладкого в 49 ч. „Української Громади": рабн....

Навіщо ми прс це все пишемо, адже наша тактика відома: про хрущівські рептильки мовчати. Однак тут є один момент, який наказує нам забрати слово: „У. Ниву" редагують (бодай формально) і пишуть туди люди, які **фізично** рекрутуються з табору української наддніпрянської політичної еміграції, які вічно афішують себе найвірнішими однодумцями закордонного центру цієї еміграції, вічно покликуються на **моральний** із ним звязок. Ось це то й болюче і незвичайно прикре. Ми вже сказали: знаємо хто такий Петя Певний і на чий він гачок пішов та ніяк не утотожнюємо поважних громадян із політичної наддніпрянської еміграції з імпрезою „У. Ниви". Ми можемо в багато дечому з цими громадянами не погоджуватися, але так само, як далекі ми від того, щоби вимагати від них активної участи у нашій нинішній боротьбі під Польщею і наражувати їх цим лише на погіршення їхньої гіркої емігрантської долі, так само ми пересвідчені, що вони не хотять нічого такого діяти, що могло би погіршити нашу долю. Запроданці всюди можуть найтися, — на це нема ради. Лихо лише, колиб їх скількість стала завелика. Ось-тут апелюємо до всіх тих громадян справдішних українських патріотів зпоміж української політичної еміграції, щоби несвідомо не розкопували далі та не поглиблювали рова, що повстав був свого часу між ними і нами. Ми його розкопувати не хочемо! Ми зуміємо відріжнити одиниці запроданців і авантюристів від людей з чистою ідеєю і чистими — руками. До цих останніх діячів ми можемо мати лише одну претенсію: хай не дадуть підорвати собі свій моральний вплив на табор політичної еміграції, навіть і тоді, коли до табору фактично належать люде з формальними пашпортами польських громадян. Нпр.: чи правдою є, що Петя Певний вербує у Каліші зпоміж бідолах емігрантів аґітаторів, і коли це правда, чи еміґрантський центр не має впливу спинити цю роботу?

Тут уже діло не з Петьою Певним. Біля „Української Ниви" твориться ґрупа так і звана „ґрупою Української Ниви". Була „ґрупа Рідного Краю", „ґрупа Селянського Прапору" чи „ґрупа Дзвону", підносить нині голову „ґрупа Української Ниви". Положення цієї останньої де-де краще, ніж її покійних і живучих посестер: воно „географічно" краще. На неї пливе блеск із самих висот. Вірний Ільків, Данилович чи оскілківські розбитки відчувають на своїй шкурі проклін простору: цар далеко, Бог високо. Що інше Коломия, Станиславів чи Луцьк, а цілком що інше Варшава. І тому нині „У. Нива" плаває в достатках: із тижневика стала дво-дневником (виходить що другий день), розкішний папір формату „Таймса", на якому розкішно виходять численні кліші. Гадаємо, що й стан кишені Петі Певного відповідно розкішний. Не перечимо, що серед таких умов „група Ниви" готова наробити більше шкоди деморалізацією, якої праджерело гріш, ніж інші т. п. групи. Але все це не зміняє правди: український нарід має досить живучої сили, аби поставити панів з „У. Ниви" на те саме місце, на яке вже поставив Твердохлібівців, Ільківців, Даниловичівців і Оскілківців і на яке поставить кожного хлібоїда. Усі вони оперували й оперують найбільш красномовними фразами, що аж купаються у синьожовтому патріотизмі. Вже самі їх фірми кричать про їх відданість народові: „Український Народній Союз" (УНС) Даниловича, „Українська Народня Партія" анонімових Оскілківських нащадків, „Українські Хлібороби" Ількова. „Ми, українські націоналісти", кличе нині Певний і додає: „наразі говорю в свойому імени", але, ми, мовляв, „маємо невелику та зате реальну силу національно свідомих людей, людей праці і національної відваги". Коли хто є нікчема, то хоч і назве себе націоналістом — суті речі це не змінить. І „націоналісти" з У. Ниви опиняться поруч з „націоналістами" „Сел. Прапору" і „Дзвочу": поза бортом громадянства. Українське громадянство подбає, щоби цей процес відбувся якнайшвидше і з найменьшою витратою енерґії, потрібної для інших вищих цілей, ніж боротьба з громадою „петьок".

Народній Комітет.

Ширша Управа Українського Національно-Демократичного Обєднання.

Наслідком запяття вчорашнього числа „Діла" з приводу вступної статті, подали ми на її місці невеличку інформацію про наради Народнього Комітету, тобто Ширшої Партійної Управи Українського Національно-Демократичного Обєднання, що відбулися 8. грудня між 10 год. рану і 7 год. вечером у Львові. З уваги на те, що не всі читачі дістануть до рук новий наклад запятого числа з тими інформаціями, переповідаємо їх коротенько з деякими доповненнями і ниж.

В нарадах взяло участь 197 мандатових учасників з рішаючим голосом. З краю були репрезентовані у нарадах 83 партійних організацій Обєднання. На нараді виголошено два реферати: про політичне положення українського народу взагалі і під Польщею зокрема та про вибори до законодатних установ Польщі. Перший незвичайно обширний і вичерпуючий реферат виголосив голова партії **д-р Дмитро Левицький**, а другий головний секретар партії **Вол. Целевич**.

Над рефератами розвинулася обширна дискусія, в якій брали участь переважно представники місцевих партійних організацій Обєднання з краю. Дискусія була незвичайно поважна та рівчева. Всі її учасники підкреслювали передовсім правильність дотеперішньої політичної лінії Центрального Комітету і Президії партії та висували в обличчу назріваючих подій у звязку з виборами на чоло своїх домагань інтензивну скріплену працю українського національного табору, зокрема ж інтеліґенції, в цілому краю. Незвичайно топкою аналізою теперішнього політичного положення та високим рівнем інтеліґенції визначалися промови кількох селян, що забирали голос в дискусії (Саскiв, Лішак, Тершаковець та інші). На час виборів домагалися промовці централізації всеї виборчої акції в руках Центрального Комітету і Партійної Екзекутиви, вказуючи на те, що тільки тверда рука кермуючого центру зможе в численних випадках спаралізувати евентуальні непорозуміння чи сварни на місцях.

Вислідом обширної і наскрізь позитивної та високо зрілої дискусії були відповідні політичні та організаційні постанови. Політичних резолюцій не подаємо, бо вони потверджують всеціло всі постанови Народнього Зїзду з днів 19. і 20. листопада 1926 р., а далі не друкуємо їх і з теперішніх цензурних оглядів.

Зате подаємо постанови Народнього Комітету, що відносяться до виборів і виборчої акції. Вони такі:

1. Народній Комітет одобрює постанову Центрального Комітету з дня 12-го листопада ц. р. взяти участь у виборах до законодатних тіл Польщі.

2. Народній Комітет уважає надходячі вибори боротьбою за характер українських земель та новою спробою сил українського народу під Польщею. Тому і вибрана в цих виборах парляментарна репрезентація має бути виразником волі українського народу і його теперішніх змагань.

3. Виходячи з цього засадничого становища, Народній Комітет висказується за внутрішньою консолідацією всіх національних державницьких угрупувань у часі виборчої акції.

4. Народній Комітет одобрює приступлення Національного Обєднання до виборчого бльоку непольських народів, а щодо дальшого ведення переговорів з жидівськими партіями у Східній Галичині доручає цю справу Президії.

5. Народній Комітет доручає ведення цілої виборчої акції Центральному Комітетові та робить його за неї відповідальним.

6. Центральному Комітетові прислугує невідкличне право усталювання зголошених кандидатур до сойму і сенату та їх чергу на лістах. Одночасно Народній Комітет робить Центральний Комітет відповідальним за добір і якість парляментарної репрезентації.

7. Народній Комітет одобрює текст заяви (відповідний текст ухвалено), предложеної Ц. К. про зобовязання і обовязки будучих послів і сенаторів в їх діяльности в соймі і поза соймом.

8. Народній Комітет доручає Президії переведення всенародньої збірки на Народній Виборчий Фонд і оподаткування членів партії відповідними квотами.

Заходом кооп. студентів акад. вет. „Ватра" у Львові відбудеться дня 12 грудня 1927 в салях „У. Бесіди" при вул. Рутовського 22 Андреївський вечір з танцями і несподіванками. — Буфет у заряді Вп. Пань Т-ва охорони дітей і опіки над молодю. — Дохід на добродійні цілі. — Вступ виключно за запрошеннями, які набувати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка в дні 10. від год. 5—7 попол. а в дні 12. в салі „Ук. Б." при касі.

Д-р ВАСИЛЬ ЩУРАТ.

Приворот-зілля.

Промова на святі української пісні виголошена дня 8. XII. 1927. у Львові.

> Наша дума, наша пісня
> Не вмре, не загине;
> От-де, люди, наша слава
> Слава України.

Якимсь непомильним, божественно натхненим пророцтвом являються отсі слова поета в світлі сьогоднішнього свята — всенароднього свята української пісні. Бо й оправдується це свято не чим іншим, як тільки тою безсмертною славою, що її впродовж сотні літ здобула для України пісня народа відкрита з неоціненими вартостями її Михайлом Максимовичем. „Без золота, без каменю, без хитрої мови" та пісня вийшла і „голосна і правдива, як Господа слово", стала голосним і правдивим речником України перед усіма культурними народами світа. Та перш усього стала вона для нас тим дзеркалом, в якому ми самі себе побачили й пізнали; була тим євангельським озером Силоамом, в якому паралітики, скупавшися, згубили свою неміч.

Зберіглася в нас еще з княжої доби пишна руїна поеми, в якій чудесну силу приписується двом річам — народній пісні і євшан-зіллю. Половчина, що вже вдомашнився між ворогами й став перевертнем, батько трібує відзискати як не силою рідної пісні то приворот-зіллям. І відзискує...

Приворот-зілля не знайшлося на нашому полі. Та досить сили знайшлося в української народньої пісні, щоби відчужену від народа інтеліґенцію привернути до нього. Правда, сталось воно щойно по німецькому показу й по приміру інших чужих народів. Бо якби не ті европейські пригоди, що спонукали можних звернути з суспільних вершин свою увагу на низини, на простий народ, то і в нас дальше ніхто не мав би відваги здраджувати свої симпатії для того народа, не кажу вже — для його пісень. Раньше-ж — по вислову нашої поетки:

> Ніхто їх не брав під свою оборону,
> Ніхто не спускався з найвищого трону,
> Щоб їм уділити хвали.

Щойно банкротство аристократичного деспотизму чи шляхетської самоволі під кінець XVIII. ст., а ще більше наполеонські погроми, завдані їм, відслонили світові принадне обличча простонароддя, видвигнули його на педестал нової популярности. Чого вершинам забракло, того почато дошукуватись у простонароддї: життєвої сили й моралі, культури й поезії, найглибшої мудрости й найкращого вислову її, а передовсім віри в свої сили, віри в кінцеву побіду. Як жемчуги з дна моря почато добувати все те з народної пісні — головно там, де того найбільше було треба — на просторах навіщених воєнними катастрофами — в Росії таксамо, як в Німеччині чи в Польщі.

Ось тоді то, серед першого розгару занять народньою піснею українська пісня зразу приковує до себе увагу ентузіястів. Модним стається поза межами України знання її, перекладання на чужі мови, наслідування, звеличування. З самих чужих відзивів про українську пісню, повних захвату й подиву, можнаб зложити спору читанку, яка сильніше всяких світлих споминів про минуле будила би в кожного українця найвищу національну гордість. Бо вказується в тих відзивах на невичерпане багатство української пісні, на нечувану ріжнородність мотивів її, на незвичайну глибину почувань і на дивну живописність картин, на високу етику й на принадну естетичність вислову, на замітні сліди давної культури в них і на великі засоби для дальшого культурного розвитку українського народа, обєднаного рідною піснею від Сяну аж до Дону міцніше, ніж мовою — обєднаного піснею в дусі так, що чужинцеві в рамах того обєднання становиться тісно й він не легко до нього достосовується, як це виявилося наглядно у всяких наслідуваннях української пісні в польських чи московських письменників — з мистецькими чи агітаторськими цілями.

Як не вповні зрозуміли, то інстинктовно збагнули це все творці нашого духового й національного відродження і збагнувши, похористувались добре віднайденим скарбом. „Камень, егоже небрегоша зиждущіе, сей бысть во главу угла".

Творцям нашого відродження народня пісня дала ключ до серця народа, яким даремне трібували покористуватися непрозвані в своїх засілках на нього. Народня пісня дала їм зрозуміння душі народа, її почувань і бажань. Народня пісня, що приєднувала народові навіть чужинців і ворогів, помогла в нас навязати порвані колись звязки між тим народом і його інтеліґенцією, сполучила їх в одну велику націю. А як народньому співцеві, Шевченковому Перебенді в народній пісні вдавалося знайти середник заспокоєння всіх народніх потреб, лік на всі страждання, так нам вона подала теж лік на ту національну зневіру, що з початку декого обхоплювала. Вона наповнила нас оптимізмом, наповнила вірою в себе, позволила голубити з нашим Маркіяном ту ясну мрію, як то вона — українська пісня — колись красою засяє:

> Як при Чорнім морі
> Себе закліче,
> В степах на просторі
> Весело заграє,
> Як в водах-Дніпрі
> Змиєсь, приберется,
> Легоньким крильцем
> На Дністр залесеся,
> В тихенькім Дністрі
> Собі приглянеся,
> Крильцьками сплесне,
> Стрясне, залопотать,
> Під небо до сонця
> Гень-геп полетить,
> Під небом край сонця
> Сонічком повисне
> І буде літати
> І буде співати
> І о нашій славі
> Скрізь світу казати!

І коли ми, рідною піснею обєднані, вже не в одну націю, але в один великий національний табор, готовий здобувати за всяку ціну кращу долю собі й своїм дітям, святкуємо ювилей цеї пісні на всіх просторах нашої землі, то й цей підем нашого духа ми їй завдячуємо — тій славі нашої України, що „голосна і правдива як Господа слово"...

Deus ex machina.

Політична отаманщина д-ра К. Трильовського.

Повних девять літ проживав у Відні на політичній емеритурі колись всемогутній д-р К. Трильовський. Проживав в злиднях, пишучи суплїки на всякі адреси з вимогою підтримки. Був безпартійний, бо його „селянсько-радикальна партія" майже в цілости опинилася в таборі [illegible], а „радикальні дуби" зовсім спорохнявіли. Кількома наворотами збирався д-р Трильовський вертати до краю, але все якось не складалося, не зважаючи на еміграційні злидні. І зовсім зрозуміло, бо у Відні тихо, спокійно, культурно, а в краю небезпеки чигають на кожному кроці.

І здавалося, що „батько" Трильовський так і пропаде на еміграції ні за цапову душу. І булоб певно так сталося, колиб не вибори до польського сойму. Вони його зелектрифікували до пят. Не гаючись явився він в краю, відбув кілька конференцій з представниками ріжних політичних напрямків і — зголосив приступлення до соціялістично-радикальної партії. А тут не дуже зраділи таким здобутком. Почали творити якісь комісії і розглядати „табулю" д-ра Трильовського. У висліді цеї поверхової аналізи справу принятя покищо відложено.

Таке рішення справи не по лінії замахів д-ра Трил., бо вибори за плечима. Гаятись довго не доводиться. І тут д-р Трил. вертає до своїх отаманських прийомів. По одним поголоскам він творить нову партію (бо ще мало в нас партій), по другим „реформує" Сель-Роб (правицю) з В. Коссаком й іншими. Словом, ad maiorem gloriam... „розбудовує" національний фронт.

Краєва конференція „Гітахдуту".

На днях відбулися у Львові при участи 135 делегатів із 59 місцевостей наради шестої краєвої конференції організації „Гітахдут". В конференції брали участь також представники світової і краєвої організації. Конференція радила два дні.

Реферат про теперішню ситуацію сіонізму виголосив пос. д-р К. Шварц, підчеркуючи, що задачі краєвої політики є другорядні в порівнанні до теперішньої ситуації в Палестині.

Після справоздання з діяльности екзекутиви, яке зложив Ф. Вербнер, і після справоздання з діяльности парляментарної секції „Гітахдуту", яке зложив пос. З. Геллер, відбулися реферати: М. Гордона (на теми культурні) і С. Черновіца (палестинський). Опісля відбулася дискусія над рефератами. Другого дня нарад реферував пос. д-р Зільберштайн про політичне і господарське положення жидівства, а д-р Тартаковер про всесвітній і робітничий рух. Після того ухвалено відповідні резолюції.

Вибори до нової екзекутиви „Гітахдуту" дали такий вислід: д-р К. Шварц — голова, секретаріят: З. Геллер, Н. Мельцер і Ф. Вербнер, члени екзекутиви: Круман, Кац, Метер, Лубинікер, д-р Ротенштрайх, Левентер і Шварц. Позатим вибрано парт. раду, парт. суд і контр. комісію.

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

V. Сільсько-господарське шкільництво.

Спинимось тепер на системі сільсько-господарського шкільництва. Подивімся спочатку, як побудована така система в інших державах і в якій мірі там задовольняються потреби в сільсько-господарській освіті. Як норму будемо рахувати такі відносини: одна висока сільсько-господарська школа на 200 тисяч господарств або на 900.000 сільсько-господарського населення (на українських землях), одна нижча сільсько-господарська школа на 1050 господарств, оден студент високої сільсько-господарської школи на 1000 господарств, один учень нижчої сільсько-господарської школи на 30 господарств. При так званій системі сільсько-господарського шкільництва кожне господарство один раз на 30 років одержить керовника з нижчою сільсько-господарською освітою (себто за 30 років усі господарі будуть з нижчою сільсько-господарською освітою), а нижчі сільсько-господарські школи будуть забезпечені завсіди учителями з високою с.-г. освітою.

Стан сільсько-господарського шкільництва у світі тепер такий, що цілком задовольняють свої потреби в нижчій с.-г. освіті, лише Японія (14.112 нижчих с.-г. шкіл), Канада і Норвегія. Зате дуже відстали у відношенні сільсько-господарської шкільної освіти наші українські землі по цей бік Збруча та Дністра.

Щоб досягти норми в с.-г. шкільництві, себто приблизно дігнати Норвегію, мусіли б ми збудувати по цей бік Збруча 8—10 високих сільсько-господарських шкіл (на 200 студентів кожну) і понад 1500 нижчих та середніх сільсько-господарських шкіл (на 35—70 учнів кожну). Ясно, що більшість нашого населення не дозволяє нам цього зробити в найближчий час, але мусимо змагати до того, щоб бодай за 25—30 років досягнути потрібної норми. Якщо спинимось на речинці 25 років, то мусимо що-року організувати біля 70 нижчих сільсько-господарських шкіл, а що три роки по одній високій сільсько-господарській школі. Це викликалоб потребу в агрономах-учителях с.-г. шкіл десь біля 200 агрономів учителів річно. Хоч стільки агроно-

Д-р ОЛЕКСАНДЕР СМАКУЛА

Земля і радіоактивність.

Про повстання земної кулі маємо багато ріжних гіпотез. От хочби лише згадати: теорію Канта-Ляпляса, згідно з якою вся соняшна система творила в первісному стані суцільну газову масу, що простягалася щільно аж до нинішної найдальшої планети. Сонце й планети повстали з часом наслідком контракції, а за тим згущення й остудження. Або знова теорія Мультон-Чемберліна, яка в останньому часі находить більше признання, приймає, що соняшна система повстала із спіральної мряковини, яка утворилась наслідком дуже близького переходу якогось небесного тіла попри сонце. Про вірність одної чи другої теорії не можна нічого цілком певного сказати, бо це лише гіпотези, але одно лише певне, що наша земля находилась колись у пливкому стані й аж згодом стигла; на ній повстали ріки й океани, розвинувся світ ростинний та звірячий, а за ним і людське життя.

Одним з головних питань в історії землі це питання про час її істрування. Цей час, скажімо просто вік землі, можна ріжно розуміти нпр. час потрібний для прохолонення землі з пливкого стану аж до нинішної доби, або знова лише цей період, від коли земля находиться в цілкому стані. В обох випадках діло в тому, щоби опертися на чомусь певному себто на наукових дослідах, а не на гіпотезах.

Як побачимо дальше вік землі не дасться докладно означити, та все-ж цікаво буде бодай познайомитись з методами на основі яких можна дещо про цей вік сказати.

Льорд Кельвін обрахував з питомого проводу тепла скель, що заки земля остигла до нинішної температури, потребувала найменше 20 мілїонів літ. Коли зважимо, що про історію людства заперед кількох тисяч літ дуже мало-що знаємо, то безперечно це чималий шмат часу; але як побачимо дальше ця границя за низька.

Ґеольоґи також знають методи, на основі яких можна означити вік землі. До цього служать їм т. зв. седіментові верстви себто нерозпускальні фрагменти скель, які наносять ріки до океанів. Рівнож скількість соли в морській воді надається до цього, коли означити її річний прибуток. Із цих ґеольоґічних метод означено вік землі на 90 мілїонів літ.

Між одною й другою методою є ріжниця на 70 мілїонів літ. Та ріжниця стає ще більшою, коли порівняти висліди праць палеонтольоґів, які означують вік землі понад 1100 мілїонів літ.

Висше згадані методи мають деякі непевности. Далеко точнішою є метода радіоактивна, яка полягає на розпаді радіоактивних первнів та їх переміні на інші. Ці радіоактивні процеси відбуваються внутрі атомів і ми не в силі на їх хід вплинути ніяким робом, проте можемо без застережень приняти, що ці процеси відбувалися й давніше так само як тепер. Отже коли означимо скорість розпаду радіоактивних тіл та скількість новоповсталих, то з цього вдасться обчислити вік землі.

Радіоактивні елементи виводять свій початок від урану й тору. При своєму розпаді висилають вони проміні α- β- і γ- й при цьому переміняються в цілу низку інших елементів, а врешті повстає уранове, чи пак торове олово.

α-проміння се додатно наладовані атоми гелія, які пробиваються у воздусі при звичайнім тисненні й температурі на 8 цм від радіоактивного тіла, а в мінералах лише на одну десяту часть міліметра. З ду урану, чи ні. Також олово, що один грам урана витворює за 10 мілїонів літ 1 $цм^3$ гелія. Отже з означення скількости гелія найденого в радіоактивних мінералах можна означити вік землі. Із цих помірів обчисляється вік землі на 600 мілїонів літ.

Рівнож з олова як останнього елементу при радіоактивнім розпаді урану або тору дається означити вік землі. Уран має атомовий тягар 238 й при розпаді висилає 8 атомів гелія та переміняється на уранове олово з атомовим тягарем 206. Якраз атомовим тягарем ріжниться це олово від звичайного олова, що має атомовий тягар 207,2 й через це можна пізнати, чи це олово походить з розпаду урану, чи ні. Також олово, що повстає при розпаді тору ріжниться своїм атомовим тягарем (208) від обох попередніх. Цією методою означується вік землі на кругло 1000 мілїонів літ.

Крім цих двох останніх метод є ще одна, що полягає також на радіоактивному процесі. Це т. з. з німецька „плеохроїстичні подвір'я". Це явище полягає на зафарбуванні деяких мінералів (турмаліна) α-проміннями. Через експериментальне означення скількости α частинок для такого самого зафарбування дається означити вік даного мінерала, хоч і не з такою точністю як при помочі попередних метод.

Коли порівняти висліди всіх вище згаданих метод, то бачимо, що вік землі вагається між 20 і

мів з високою освітою ми тепер і маємо, але потребуємо їх в інших галузях агрономічної допомоги: за те й не закладаємо ніяких сільсько-господарських шкіл.

Але припустимо, що вже ближчої зими ми почнемо закладати найпростіші сільсько-господарські школи, тзв. зимові, себто фактично 3—4 місячні сільсько-господарські курси. Тоді досить швидко запас укінчених високі сільсько-господарські школи інжинірів-агрономів вичерпається і будемо стояти перед недостачею агрономів-учителів. З другого боку пора вже полишити ту думку, що кожний фахівець технічних чи орґанізаційних наук може бути й учителем по свому фаху, без усякої педаґоґічної підготовки. Цю думку давно вже відкинули в культурних країнах. Щодо сільсько-господарських наук, то в Злучених Державах Америки в більшости високих сільсько-господарських шкіл істнують факультети „с.-господарського виховання“ (education rurale), де крім фахових с.-г. наук подаються й фахові учительські науки (психольоґія, педаґоґіка, дидактика, шкільна гіґієна, фізичне виховання, методика фахових наук, методика с.-г. експерименту і т. ін.). В Німеччині при деяких середніх с.-г. школах істнують річні педаґоґічні семинарі для абсольвентів високих с.-г. шкіл (дипльомованих господарів), а саме: у Weilbur Hildesheim, Eldena bei Greifswald та в Dahme in der Mark. В колишній Росії 1912 р. був запроектований Агрономічно-Учительський Інститут у Пскові зі спільним першим курсом (педаґоґіка, дидактика, психольоґія) та двома факультетами (починаючи з 2. курсу): ботанічно-рільничим та зоольоґічно-зоотехнічним.

Очевидно — й нам треба подумати про виховання агрономів-учителів, а то розвиток нижчого сільсько-господарського шкільництва у нас ще на кілька років буде задержаний. На жаль, до цієї пори ніхто по цей бік Збруча про це не подбав.

Усе це приводить до думки про необхідність негайної орґанізації декількох середніх сільсько-господарських шкіл з утворенням бодай при одній з них однорічного агро-педагогічного семинара. Раніше я вже відмічав, що сільсько-господарська школа, як і інші агрономічні заходи чи заклади, мусить бути вповні пристосована до того району, для якого працює. З другого боку сільсько-господарська школа в країнах низької сільсько-господарської культури обовязково мусить мати взірцеве господарство, де учні школи практично виховувались би і звикали до модерних метод господарювання. Отже стає ясним, що необхідно мати щонайменше 4 середні сільсько-господарські школи, відповідно до 4-х природно-історичних країв (поліську, галицько-волинську, карпатську, бесарабську). Щоб улекшити справу орґанізації цих шкіл, треба було би йти шляхом реорґанізації істнуючих вже нижчих шкіл, а саме білокриницької біля Кремінця для Волині, школи в Милованні, черновецької та мукачівської для карпатського краю. Для поліськогож краю довелося би зорґанізувати середню школу мабуть у Ковлі (залізничий вузол, духовний осередок). На Буковині істнує середня школа в Чернівцях і треба лише добиватись її українізації. На Закарпатті є нижча школа біля Мукачева, яку требаб було перевести до Ужгороду і поступово реорґанізувати в середню сільсько-господарську школу та українізувати. Далі поступово протягом кількох років деякі з цих середніх шкіл можна булоб перетворювати на високі. Покищо з них можна було би брати учителів для нижчих шкіл. Друге джерело, з якого можна булоб черпати такий учительський персонал, це учительство народніх шкіл, пропущене через с.-г. літні курси при середніх школах.

Агр. Віктор Доманицький.

Відгуки дня.

Чому я не кандидую.

Йду я вчора вулицею. На проти мене знакомий, також без посади.

— Моє поважання пану послові! — кланяється мені низенько.

І пішов...

Я станув і думаю: кпини, чи пророцтво?!...

Кпини тяжко. Адже ми обидва добре жиємо і ніяких політичних чи фінансових непорозумінь між нами не бувало.

Кепкувати зрештою нема з чого.

Мій вік, ріст і загалом ціла поява (маю враження) — зовсім відповідні. Зуби добрі. Зір трохи короткий, але це вже національна хиба і винуватити за це тільки мене не можна. Шлунок, що правда, слабий, але при доцільнім тренінгу зможу брати участь бодай у деяких конференціях і засіданнях сойму.

Все це промовляє за мною не менше, як недостача постійної і добре платної посади.

Значить мій знакомий, поздоровляючи мене милозвучним титулом, пророкував.

Вірю в його пророцтво, бо що в Галичині є неможливого!?

Але на жаль я не кандидую. Може воно і смішне, може й неймовірне для кого, але це факт! Не тому, що може за мало розуміюся на політиці. Це при кандидатурі не грає ніякої ролі. Ані не тому, що за мало інтелігентний. З того сміявсяб напевно майже цілий попередній сойм і напевно більша часть будучого.

Я не кандидую тому, що маю за богато нагод до цього. Всі українські партії вважають мене за свого і всі хочуть, щоб я кандидував з їх лісти. Монархісти тому, що я плакав недавно над погибшою Вп. п. „каштанкою“ і тому, що маю близького друга, який тому рік бачив гетьмана Скоропадського.

Демократи — з огляду на мою минулу, теперішню і майбутню веґетацію.

Клерикали тому, що я попович і що кожної неділі вистоюю під Преображенкою.

Комуністи з огляду на те що я теж маю нахил до всяких соціялізаційних замашків (нпр. на „щот“ жіночого питання).

Признаюся, я спочатку хотів кандидувати на жіночу лісту, хоч і є між нами одна мала ріжниця. Але що жінки такої не виставляють, тільки лучаться на спільну лісту з мущинами, — я зрезиґнував загалом з посольського титулу.

Жаль тільки, що той титул так тісно звязаний з платнею і вільною картою на залізницях, а то може знайшов би кого, хто поділивсяб посольськими обовязками.

От так: право на приречення, титул і промови — йому, а платня і вільна карта — мені.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Вчорашня конфіската.** Вчора сконфісковано наш часопис і ми вперше мусіли приноровитись до нового розпорядку, який не дозволяє пускати часопису в світ із білою плямою. На місце сконфіскованої статті треба негайно дати нову. Часопис не може мати цього самого чергового числа так, що наш часопис, який мав вийти у пятницю рано, мусить мати не суботішну дату, а вже недільну. Новий розпорядок не дозволяє також у сконфіскованім числі робити навіть замітки про конфіскату.

— **Хліб проти булки.** Львівські пекарі погрожують страйком, тому, що не вільно їм випікати хліба із кращої муки як 50 проц. Інтеліґенція, що виплекала своє піднебіння на булці не хоче їсти темного хліба і шукає білого. А що не може його купити, то купує білу муку і пече хліб дома або йде до цукорні. На цьому тратять пекарі.

— **Затьма місяця.** Вчора у четвер пополудни можна було оглядати гарне явище природи. Від 5 г. поп. до 8-ої веч. довкола місяця витворилась зеленкувата смуга. Ніч була така погідна, що місячне сяйво нагадувало добре освітлену театральну декорацію.

— **Львівська хроніка.** У центрі міста на вул. Рутовського на протязі одної ночі фахівці вкрали із крамниці з обувю 250 пар черевиків; що вони не винесли цього всього на руках не ясно. — Поліція виловила цім тузина людей, що навіть у морозну ніч волочаться з місця на місце, не маючи при собі ні в хаті ніяких паперів, на доказ, що роблять і з чого живуть. — Ратункове поготівля заопікувалось нічним мандрівником пробитим ножем невідомо ким і защо, на вулицях міста, до поліційних арештів відставили кількох добродіїв у ролі злодіїв і як щодня авто розбило щось або когось, а злодії розбили кілька замків від чужих дверей. Хроніка аж любо.

— **Україніка.** У 45 ч. чеського тижневика „Обрана Земедельцу“ находимо переклад оповідання Катрі Гриневичевої „У воріт“, Рудольфа Гульки.

— **Катастрофи й нещастя.** Посьпішний поїзд Берлін—Прага—Відень зударився з товаровим в околиці стації Зігмунтшерберг; 26 осіб ранених; нім. композитор Штравс, що їхав цим поїздом, оминув нещастя. — У півд. східній частині Еспанії великі зливи і градові бурі знищили чимало плодів. У ріжних місцях град покрив землю на 7 цм. завгрубшки. В одній місцевости наслідком бурі настала повінь, що змела із шляху їдучий поїзд. — Біля Дніпропетровська (раніше Катеринослав) у катастрофі пасажирського поїзду згинуло 7 осіб; 21 важко ранених, 9 легко.

— **Літературний куток.** Помер один із сеніорів сучасної російської літератури Фйодор Сологуб, у 83 р. життя в Ленінграді. Сологуб псевдонім: він називався Тетерніковим. Він був одним із найвизначніших представників російського декадентизму. Його літературна діяльність була незвичайно оживлена: поезії, оповідання та повісти видавані ним від літ заповнювали найповажніші російські альманахи та журнали. Його хата була перед війною місцем сходин цілого літературного світа. Імя Сологуба стало відомим широко на чужині, коли в 1907 р. переклали на ріжні мови його повість „Мелкій бес“, охрещену напрямком „демонізму“. Поезія Сологуба мала незвичайно широку скалю почувань: від наївної безпосередної лірики до настроїв найбільше химерних нових напрямків. Після більшовицького перевороту Сологуб залишився на місці, не маючи змоги виїхати на чужину як стара людина. Його творчість значно ослабла: він утратив свою вигідну хату і був приневолений міститись в одній кімнаті у „Домі письменників“. У 1921 р. він утратив одного із найбільших своїх другів поета Гумільова, розстріляного, пізніше покінчила самовбивством його жінка, з якою він жив 17 літ. Сологуб помер майже в злиднях. Його талант не міг приноровитись до домагань нової літератури. Він ніколи не був чуглившим на суспільні гасла і не в силі був використовувати їх у своїй літературній творчости.

— **Рекорди.** Жінка англійського премієра Болдуїна вважала вказаним зробити прилюдно свому чоловікові таку рекляму: „Нема на світі чоловіка, який був би таким зразком спокою в громадянськім та приватнім житті, як англійський премієр. Він ніколи навіть не посварився із своєю жінкою, а прецінь усі жінки знають добре, на які важкі спроби ми вміємо виставляти своїх мужів“. Одним словом — рекорд мужа. Після цього треба би хіба що вислухати родинного експозе Болдуїна. — В однім паризькім шпиталі 23 літній лікар Тарневідь уже 7-ий раз жертвує своєї крови для трансфузії, щоби врятувати життя своїх пацієнтів. — У вищих школах Ленінграду є вільних 70 катедр, на які розписали конкурс. — У шікагськім пресі

1000 міліонами літ. Однак треба завважити, що льорд Кельвін не брав на увагу при своїй методі огріття землі наслідком розпаду радіоактивних тіл і тому 20 міліонів літ безперечно за низький вік. Рівнож при деяких поправках геольоґічних метод випаде вік землі значно вище. Отже можемо сміло сказати, що вік нашої землі доходить до кількасот міліонів літ.

Методи для означення віку землі, що полягають на радіоактивних процесах, ще найпевніші. Але й в другому напрямі відограють радіоактивні елементи на нашій землі визначну ролю. Головно причиняються вони до вдержання тепла землі. Стан тепла на землі представляється так. Сонячне тепло огріває лише поверхню землі, бо-ж знаємо, що вже в глибині 10 метрів температура землі від поверхні зовсім незалежна. Хоча в середині землі панує температура понад 1000° C, та з цього тепла дістається лише дуже мала частина на поверхню, бо скелі проводять тепло дуже лихо. Все тепло, яке виходить з землі є наслідком розпаду радіоактивних елементів, що находяться головно на поверхні землі.

Після теорії англійця Джолі всякі зміни на поверхні землі відбуваються за посередництвом радіоактивних процесів. Земська кора пливає на маґмі, яку тепло, що походить з розпаду радіоактивних тіл, огріває до тої степени, що маґма при побільшенні свойого обєму натискає на поверхню, яка під її напором мусить подаватися, а то й тріскати й наслідком того змінювати вид своєї поверхні. Таких перемін мала відбути наша земля — як каже Джолі — вже шість разів та цілковите розтріскання землі мусимо завдячувати притягаючому діланні місяця та сонця, наслідком чого занадто розігріта маґма пересувається під океани й там остигає, а за тим зменшує свій обєм і катастрофа минає. І хто знає, чи повторялися би вибухи вульканів, колиб не радіоактивні елементи. А треба знати, що головно вульканни постачають двоокис вугля, який у природі вичерпується, а без якого не можливе ніяке орґанічне життя.

Як бачимо радіоактивні елементи не тільки відмолоджують нашу землю що кількадесять міліонів літ, але й причиняються до розвитку орґанічного життя. Та згодом ця енерґія вичерпається (коли ввесь уран і тор переміняться на олово), але заки це станеться то потреба ще кілька тисяч міліонів літ.

Іеrin Ген.

Марш. Пілсудський у Женеві.

ПРОЄКТ ПОЛАГОДИ ПОЛЬСЬКО-ЛИТ. КОНФЛІКТУ

Женева, 9. грудня 1927.

Вчера приїхав тут в 12.30 марш. Пілсудський. Його привитала на двірці польська делєгація з мін. Залеським і дипл. представниками швайц. уряду.

На сніданні в готелі, в апартаментах мін. Залеського були ч. і. Бріян і Поль Бонкур. Під кінець сніданя прийшов Чемберлен. Марш. Пілсудський пішов із Чемберленом до своїх апартаментів, де розмовляли дві годині на тему міжнар. політики. Після розмов марш. Пілсудського з Бріяном і з Чемберленом, лит. премієр Вальдемарас відвідав Бріяна, який поінформував його про погляди і жадання марш. Пілсудського. На завтрішнім засіданні Рада Л. Н. радитиме над справою польсько-лит. конфлікту. Промовлятимуть ріжні члени Ради.

Завтра буде сніданя у Бріяна, на якім крім Пілсудського будуть представники вел. держав. Так відбудеться завтра перша стріча Пілсудського зі Штреземаном. Кажуть, що вже найдено формулу розвязання конфлікту, яка скасує воєнний стан Литви з Польщею.

У звязи з розмовою, яку мав марш. Пілсудський з Чемберленом, аг. Аваса довідується, будьто би марш. Пілс. заявив, що польський уряд не думає старатися дістати якісь нові ґарантії в справі Вильна ані жадати від Вальдемараса навязання негайно дипл. взаємин. Польща настоювала лише на це, щоби найскорше був знесений воєнний стан із Литвою та щоби Рада Л. Н. дала доказ, що вона дійсно виконуватиме пацифікацію. Вважаючи непотрібним продовжувати дискусію. П. висловив бажання, щоби Рада Л. Н. присвятила цій справі найближче засідання. Марш. Пілсудський задумує кинути Женеву в суботу.

Берлін, 9. грудня 1927.

„Фос. Цтг." догадується, що міністри заґорданих справ обговорювали не лише справу зліквідування воєнного стану Литви з Польщею, але й принціпіяльну справу запевнення східній Европі мирового розвитку.

Льондон, 9. грудня 1927.

Женевський кореспондент „Дейли Тел." подає, що голяндський представник у Раді Л. Н. предложить компромісову розвязку польсько-лит. конфлікту. Розвязка ця основується на відложенні инаки дразливих справ конфлікту. Проєкт передбачує, щоби Польща признала повну суверенність Литви, а Литва, щоби відкликала всякі зарядження, спричинені воєнним станом із Польщею, а в консеквенції, щоби Литва навязала дипл.-консулярні взаємини з Польщею, щоби між обома державами отворено зал.-почт. і телеграфічну комунікацію і т. п. Далі проєкт передбачує, щоби Ліга Націй вислала комісію, яка розглянула би правдивість чуток про воєнні приготування. Вкінці справу Вильна відложено би до найближчої сесії Ради Л. Н. в березні 1928 р.

НЕМА СХ. ЛЬОКАРНА.

Берлін, 9. грудня 1927.

„Фос. Цтг." подає зі Женеви, що нема мови про це, начеб Штреземан заключив у Женеві якусь умову у справі свого роду східного Льокарна. Про таке Льокарно взагалі не було мови. Колиж іде про замирення Сх. Европи, то певне є, що теперішні женевські розмови переступили рамці проблєми, яку називають польсько-лит. проблємою.

ПОХІД КОМУНІСТІВ НА КАНТОН.

Льондон, 9. грудня 1927.

Із Шангаю подають, що з Владивостоку іде на Кантон 800 російських офіцерів і 50 тис. війська. Провідники китайських комуністів кидають місцевости, у яких сховалися, й ідуть до Кантону.

ПІДВИШКА ПЛАТЕНЬ УРЯДОВЦІВ.

Варшава, 9. грудня 1927.

В найближчий понеділок Рада міністрів радитиме над справою управильнення платень держ. урядовців. Уряд задумує підвишити платні урядовців уже з найближчим кварталом.

появилась така обява: одна ню-йорська дама, що два роки тому втратила в автомобілевім випадку ліве ухо, шукає нового уха і готова заплатити за нього відповідну суму. Адреса аґенції. У відповіді прийшло 18 оферт: 12 жіночих ух і одно мужеське. Уповноважений до переговорів щодо купна живого уха, оглянув усі 12 жіночих і рішив, що найкраще є ухо молодої бюрової панночки Доріс Клерк. Місс Клерк домагалась за операцію свого уха 4000 дол. і кошти операції, які заплатить нова власниця цієї ніжної частини її тіла. 4000 дол. це була висота її довгу, якого вона хотіла позбутись; діставши гроші вона матиме спокійну голову, хоча й неповну; місце за ухо вона закриє зачіскою. — Паризька преса відкрила поліцая, який став славним тому, що володіє шести мовами; крім рідної — німецькою, англійською, еспанською, італійською та російською. Ясно, що він не парижанин. Йому вистачає одна, французька. Він уроженець Льотарингії і як дитина розмовляв по німецьки; підчас війни попав у російський полон: там набрав охоти до мов і доповнив їх після війни. Фішер (так він називається) каже, що наука мов це його манія. Тепер він учиться китайської мови і не тратить надії взятись ще за арабську, португальську та інші. Рідка паризька манія, де французи, що знають 3 мови є вже феноменами!

— **Бідний князь.** Болгарський князь Кирило під час побуту у Відні підписав вексель на 1200 дол. в гамбурськім торговельнім банку. До цього часу він не викупив цього векселя і банк позвав його до суду.

— **Грачі у Будапешті.** Мадярське мініство внутріш. справ видало наказ зачинити цілу низку клюбів, яких члени забавлялись пробою щастя при грі в карти і пропутували свої маєтки. Клюби зачинили, але гра йде далі. Поліція арештувала одного вечора 30 жінок і 60 мущин, що продовжували азартну гру. Кільком жінкам забило памороки від зворушення, що поліція перешкодила їм у забаві і треба було кликати лікарів.

— **Світова всячина.** У Букарешті підписали угоду про поділ спадщини Фердинанда всі його спадкоємці. — У Білгороді і Загребі влаштовано національні свята з нагоди роковин обєднання сербів, хорватів і словенців в одно королівство. — Робітнича англ. партія оголосила комунікат, що поголоски про недужий стан Мекдональда і його намір покинути своє становище та політику є неправдиві. — 6-го п. м. уся Фінляндія святкувала 10-і роковини проголошення своєї незалежности. — У Софії арештували кількох чужинців, що поширювали фальшиві доляри. — Головою міжнар. трибуналу справедливости в Гаазі вибраний італієць Анцільоті. — Англійський письменник Стіфен Мак Кенна найнявся як робітник на кораблі, що їде в Америку, щоби познайомитись із життям моряків. — 28-го листопада в Ялті впав сніг. — Комуністична академія видає „Бібліографію Марксизму" подрібний огляд усієї фільософічної та соціялістичної літератури марксистів рос. мовою за останніх 10 років. — Продукція авт у Спол. Державах за один місяць жовтень рівняється 221.202 возів; минулого року за цей час приготовили їх 320.143. — Америка потрібує щораз більше цини, якої недостає їй у краю; причиною — незвичайний зріст автової продукції Форда. — На території чужинних концесій у Шангаю на протязі місяця було 137 нападів, в яких згинуло 12 осіб, а чого 8 чужинців.

— Вибачте, що сталося? Чому стільки людей біля склепу Фортуни Нової?

— Не знаєте?! Гляньте, які прекрасні торбинки з солодощами на св. Миколая!

уваджує і в цьому році велику ялинкову продаж. Мимоволі впадають в око надзвичайно низькі ціни наймодніших черевиків, як жіночих лякерів уже від 26.50 зол., брокатових від 24.50 зол., а також всілякого роду іншого взуття. На ялинку це безперечно найпрактичніший дарунок. Кождий купуючий одержує дуже ефектовний і практичний дарунок.

Театри.

„**Коопер. Український Театр**" під дирекцією м. Стадника (вул. Шашкевича).

1-го 7.30 веч. „Найкращі очі в світі", песа на 3 дії Жана Сармана (ціни знижені).

11-го 3 год. попол. „Орлов".

7.30 веч. „Вій".

Міський великий театр:

10-го 3.30 попол. „Богато галасу знечев'я" Шекспіра.

7.30 веч. „Леґенда Балтику" фантастична опера Новоєйського.

Концерти.

11-го, 11-та год. передполуд. Концерт „Основи" в її 30-ліття. Саля Лисенка.

Кіна.

„Апольо": „Коли мущина кохає" з найбільшим світовим актором Джоном Беррімор і Дольорес Кастельо.

„Палас": „За кул сами російськ. Варієте".

„Лев": „Чанг", могутня драма сіямської джунглі на підставі „Книги Джунглі" Кіплінга.

„Фатаморгана": „Князь кохання" з Джон Джильбером

З концертової салі.

Концерт української пісні.

Ювилейний концерт української пісні, що відбувся 8. п. м. в салі Лисенка при битком наповненій салі, пройшов з великим успіхом. Дуже гарно вивязалися зі свого завдання хори: „Львівського Бояна" (диригент д-р Людкевич), „Сурми" (д-р Неділка) і „Бандуриста" (п. Ів. Охримович), перший мішаний, другі два мужеські. Хори були знаменито в школені, співали без нот. Видно було пильну працю диригентів і співаків. Особливо гарне вражіння робив великий хор „Бандуриста", як своїм відспіванням, так і своєю силою, і бадьорою поставою.

Програма концерту, зложена виключно з народніх пісень і їх перерібок кращими українськими композиторами, обдумана була дуже доцільно. Жаль тільки, що наслідком сильної перестуди п-ні Останчук відпала одна точка хору „Сурма", який мав супроводжати її сольо-спів, а також окрема її точка. Фортепянова точка проф. Шухевича і мужеський квартет Козицького у виконанні п-в Перфецького, Кришталь-ського, Нолдяка і Пшенички пройшли теж з повним успіхом; проф. Шухевич виступав навіть з наддатком. Вступне слово на цьому святі виголосив дир. д-р Щурат. Його мають читачі на іншому місці.

Цей удатний концерт, якого фахову оцінку постараємося подати в найближчих днях, повторено в пятницю 9. ц. м. для шкільної молоді. Комітетові свята з 100-ліття української народньої пісні слід висказати признання за цей вечір і за видання гарної програми з повним текстом співаних пісень.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В деяких колах українського громадянства говориться про те, що від якогось часу все менше українців, підчас свого побуту у Львові, заїзджає до готелю „Народньої Гостинниці". І справді від року ми примушені заїзджати до готелю Варшавського, Краківського, Французького, а не нашого („Народньої Гостинниці"), хоч признаємо, що український готель є дуже добрий і чистий. Робимо це тому, що на першому поверсі будинку „Народньої Гостинниці" находиться нічна нора, тепер прозвана „Бельмонтом", яка просто відстрашує нас від свого готелю. Уважаємо своїм обовязком подати це до відома нашого громадянства.

У Львові, 8. грудня 1927.

Д-р Іван Сохацький, д-р Микола Николайчук, д-р Евген Щуровський, д-р Іван Блажкевич, д-р Степан Витвицький, д-р Роман Курбас, д-р Володимир Левицький, д-р Богдан Савчак, д-р Андрій Стронціцький, д-р Гриць Стецюк, д-р Роман Домбчевський, д-р Микола Рибак, д-р Степан Баран, д-р Іван Якимчук, д-р Найман, д-р Володимир Константинович, Володимир Твардієвич.

П. С. На кінці присланого нам листа находиться така замітка: Як основник „Народньої Гостинниці" признаю наведені заміти слушними. — **М. Залчківський.**

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ.

Збірник правничої комісії при істор.-фільос. секції Наук. Т-ва ім. Шевченка під ред. д-ра Вол. Целевського. Стор. 182. Зміст: Д-р Ростислав Лащенко: Копні - суди на Україні, їх походження, компетенція і устрій. Д-р Р. Ковшевич: Індуктивний метод в юриспруденції.

Збірник іст.-фільос. секції Наук. Тов. ім. Шевченка т. XV. Зміст Д-р Богдан Барвінський: д-р Юліян Целевич, його наукова діяльність на полі української історіографії і етнографії в світлі давніших та новіших дослідів. Стор. 328.

Студії з поля суспільних наук і статистики. Вид. Статис. Комісія Наук. Тов. ім. Шевч. т. IV. випуск I. під редакцією д-ра М. Кордуби. Зміст: В. Садовський: Людність західно-українських земель по польському перепису 30. вересня 1921 р. Стор. 51.

Літопис українського друку, орган державної бібліографії УСРР. ч. 47., 26. листопада і додаток до ч. 47.

Вселенная веселися! Збірка українських коляд і щедрівок (з нотами) уложив Тадей Купчинський. Львів 1926. В-во „Ластівка". Стор. 70.

М. Кущ: **Правописні вправи і диктати** основані на описах і оповіданнях. Станиславів. Накл. автора. Ст. 56.

В осьму річницю смерти найдорощого мужа

Д-ра Гасюка Степана

сотника - лікаря УГА.

відбудеться

Поминальне Богослуження

12. грудня 1927 в год. 8-ій рано в Успенській церкві вул. Руська.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича: Поморяни:

11. XII. Маруся Богуславка.
12. XII. Гейша.

Краєвий зїзд відпоручниць жіночих промислових і торговельних кооператив відбудеться з ініціятиви львівського „Труду" у Львові, дня 14. грудня 1927 р. в год. 10. передпол. в льокалі Товариства „Труд", Львів, Ринок ч. 39 II. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття зїзду — п. Марія Білецька. 2) Організація взаїмовідин сил жіночих промислових і торговельних кооператив — п. Олена Охримович-Залізняк. 3) Про потребу і способи вишколювання фахових робітниць — п. Стефанія Монцібович. 4) Організація збуту виробів народного мистецтва — п. Ірена Макух-Павликовська. Участь в нарадах зїзду можуть брати всі члени жіночих промислових і торговельних кооператив та інших жіночих організацій. 1084 1-2

В неділю дня 11. ц. м. в год. 5. попол. відбудеться в салі „Бесіди" Відчит д-ра Дмитра Донцова — Дух американізму.

Пригадуємо Вп. Громадянству, що в неділю дня 11. грудня 1927 відбудеться в год. 17-ій в салях „Академічного Дому" при вул. Супінського ч. 21 Шкільне свято з нагоди посвячення шкільного прапору і вручення його шкільній дітворі. Акт посвячення прапора довершиться тогож дня в год. 11·30 в церкві СС. Василіянок. Вп. Громадянство заволить взяти участь в тім святі. Добровільні датки будуть ужиті на докінчення будови хлопячої школи ім. Т. Шевченка (для стрийської дільниці). — Управа хлопячої школи і старшина Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка. 1079

З руханки і спорту. Заходами Руханкового Товариства „Сокіл-Батько" відбудеться в неділю дня 11. грудня відчит Вп. проф. Степана Гайдучка п. з. „На дражливі питання нашого фізичного виховання". Початок в год. 7·15 веч. точно. Вступ на салю 50 сот., для студентів і молоді 20 сот. Старшина „Сокола-Батька" запрошує на цей відчит у першій мірі представників наших спортових та руханкових установ, учительство всіх наших шкіл і всіх тих, кому лежить на серці справа належного виховання нашого молодого покоління. В понеділок 19. грудня ц. р. відбудеться відчит Вп. проф. Тараса Франка п. з. „Фізичне виховання на Радянській Україні". В четвер дня 22. ц. м. відбудеться відчит Вп. проф. Степана Гайдучка п. з. „Слідами Українського Сокільства". Два останні відчити будуть ілюстровані світляними образами.

З Філії Т-ва охорони воєнних могил у Львові. Пригадується, що надзвичайні загальні збори Філії Т-ва охорони воєнних могил у Львові відбудеться в неділю 11. ц. м. в салі Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській 25. Початок в 6. год. вечером. Всі члени львівської філії і делегати українських товариств та установ повинні явитися.

Управа Української Повітової Каси (давнійше „Руска Каса") в Рогатині взиває всіх членів, котрі вступили в члени Каси перед 1. січня 1924 р., щоби згідно з рішенням Загальних Зборів членів Каси з дня 8. вересня 1925 доповнили свої здевалюовані уділи до суми 10 (десять) золотих, в противному случаї їх викреслиться з кінцем 1927 р. з реєстру членів. 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Загальні Збори Краєвого Товариства „Сільський Господар" у Львові.

відбудуться дня 27. грудня 1927. р. о годині 10-ій перед полуднем в салі Товариства „Українська Бесіда" у Львові при вул. Рутовського ч. 22., І. поверх (Народний Дім) з отсим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів з 24. листопада 1924. р.
3) Звідомлення із діяльности товариства за час від 24. листопада 1924. р. до 1. грудня 1927. р.,
4) Звідомлення касове Товариства за час від 1. липня 1924. до 30. червня 1927. р. і звідомлення Контрольної Комісії,
5) Дискусія над предложеними звідомленнями і уділення абсолюторії уступаючій Головній Раді,
6) Вибір президента Товариства і 12 членів Головної Ради та 6 їх заступників на протяг слідуючих трьох літ,
7) Вибір трьох членів Контрольної Комісії на протяг одного року,
8) Внесок Головної Ради на зміну статута Товариства і
9) Прочі внески членів по думці § 24.

Право участи в Загальних Зборах матірного Товариства з голосом рішаючим прислугує:

а) Голові Товариства, членам Головної Ради, головам Філіяльних Рад зглядно на випадок їх перешкоди заступникам, відпоручникам філіяльних Загальних Зборів зглядно їх заступникам;

б) почесним членам і

в) членам кооптованим по думці § 25., уступ 4 статута Товариства.

Особи фізичні управнені до голосування не можуть виконати сього права через повновласників.

Прочі всі члени Товариства можуть брати участь в Загальних Зборах Т-ва і можуть забирати голос, не мають одначе права голосування.

ЗА ГОЛОВНУ РАДУ КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА ГОСПОДАРСЬКОГО „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" у Львові:

Михайло Луцький. *о. Тимотей Ковалюк.* 1087 1—1

Ширіть наш часопис! | **Приєднуйте передплату!**

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.